

Kevätseuranta lapsille

• Teemana kevään äänet •

Tartu Kevätkuulen liepeeseen!

Keikkuen tulevi. Keltaisena kuin leskenlehti! Hupaisana kuin töyhtöhyppä!
Vihreänä kuin hiirenkorva! Vikkelänä kuin sisilisko! Mikä se on?

– Kevät! Kevät! Kevät!

Tartu kevätkuulen liepeeseen. Ennätkä kevätretkelle löytämään kevään
hyvät tuliaisat. Täytäkävtkorttia sitä mukaa, kun löydät kevätretkilläsi
seuraavia ihmeitä tai näet jonkun lajin ensimmäistä kertaa kevätllä.

1. Auringonkeltainen **leskenlehti** kukkii varhain kevätllä peltojen pientareilla ja tien vieruksilla. Lehdet se kasvattaa vasta kesällä. Leskenlehden kukka on oikeasti kukinto: vierekkäessä kasvaa monta pientä kukkaa.

Montako kukkaa laskit? _____

2. **Koivu** vihertää loppukevätstä. Vain ohut vahapintainen suojaletti on piilottanut pienet hiirenkorvat talven pakkasilta. Koivua syömällä moni eläin on selvinnyt talven yli. Jänis ja myyrä ovat nakertaneet sen kuorta. Teeri on napsinut sen silmuja.

Näetkö sinä koivun lähellä eläimen, joka voisi syödä koivua? Minkä?

3. Ojan varrella kukkivan **rentukan** tunnistat kirkkaankeltaisista kukista ja tummanvihreistä lehdistä. Rentukka on kerännyt viime kesänä vararavintoa juurakkoonsa ja voi sen avulla ottaa pikälähdön kevätseen. Muut kosteiden paikkojen kasvit kukkivat vasta kesällä. **Poimi rentukoita vain silmäläsi, ota valokuva tai piirrä rentukka vihkoosi.** Rentukka on näet myrkyllinen.

4. **Kekomuurahaisen** löydät kevätpuuhistaan metsästä. Työläiset rakentavat jo pesää, kun muurahaiskuningatar ja koiraat lepäilevät vielä keon uumenissa.

Tiesitkö, että kekomuurahaisen pesää voi käyttää apuna suunnistuksessa? Keko on usein puun tai kiven eteläpuolella, koska siellä aurinko lämmittää mukavasti.

5. **Leppäkertun** ensimmäinen kesä kuuluu kirvoja syöden. Vasta seuraavana kesänä se lisääntyy. Leppis on ihmisen kannalta hyödyllinen, sillä kirvat ovat monen puutarhan vitsauksena.

Montako täplää löydät leppäkertun siivistä? _____

Pisteiden lukumäärän mukaan on nimetty eri leppäkerttulajeja. Jos pisteitä on seitsemän, olet löytänyt seitseenpistepirkon.

6. **Nokkosperhonen** on kevään ensimmäinen perhonen. Se on talvehtinut vintillä tai rakennuksen suojassa. Kevätälkäänsä se etsii mettä pajunkissoista ja leskenlehdistä.

Jos perhonen päästää sinut lähelleen, olet onnekas tai perhonen on vielä kohmeinen.

Leikkaa ja palauta
Luonto-Liittoon!

7. **Sisilisko** on maailman pohjoisin matelija. Se on vaihtolämpöinen ja tarvitsee auringon lämpöä päästäkseen hyönteisjahtiin. Siksi sen voi nähdä kivellä paistattelemassa. Hädässä ja hämäyksen vuoksi sisilisko voi pudottaa häntänsä. Varo siis säilyttämästä sitä.

8. **Sammakko** on talvehtinut ojan tai lammen pohjamudassa. Kun jäät ovat sulaneet, se kömpii esiin: on aika kokoontua kutemaan. Sammakon kutupaikat ovat vuodesta toiseen samat.

Kuuntele huhti–toukokuun iltoina sammakon matalaa kurnutusta kosteikkojen ja lammikoiden lähistöllä.

Näitkö sammakon kutua? _____

Muista: Sammakko on rauhoitettu eläin, joten sen kutuun ei saa koskea.

9. **Varis** on viettänyt talven Etelä-Ruotsissa tai Tanskassa. Osa variksista pysyy Suomessa koko talven. Muuttovariksia ei voi erottaa meillä viipyvistä, ellei näe niiden saapuvan suoraan mereltä.

Osaatko erottaa variksen ja harakan toisistaan? Kummalla on harmaat selkä ja vatsa?

10. **Töyhtöhyypällä** on nimensä mukaisesti näkyvä töyhtö pääläella. Tämä mustavalkoinen pulun kokoinen lintu voi saapua ensimmäiselle tiedustelulennolle Suomeen jo varhain keväällä. Jos kevät ei vielä ole tarpeeksi pitkällä, se voi kääntyä kannoillaan ja tulla takaisin pelloille ja rannoille vasta pälvien ilmaannuttua.

Töyhtöhyypä lentää pyöreäpäisillä siivillään nykivästi mutta hyvin taitavasti. Osaatko piirtää töyhtöhyypän lentoreitin?

11. Pitkäpyrstöinen **västäräkki** on viettänyt talven Välimerellä. Hyönteissyöjän ei kannata ilmestyä maisemiin, ennen kuin horroksesta heränneet hyönteiset ovat lennossa. Näet västäräkin pyrähtelemässä rannan lähellä tai aukealla paikalla. Kun västis on paikalla, on kesäkin kohta!

12. **Siili** on viettänyt talven horroksessa talvipesäsään. Nyt sillä on kiire etsiä kumppani. Poikaset on laitettava alulle ja kasvatettava syksyyn mennessä niin pulskiksi, että ne selviävät talvihorroksesta. Siili on yöeläin ja lähtee liikkeelle iltahämärän aikaan.

Miten sinä voisit auttaa siiliä? Keksisitkö autoilijoille liikennemerkkin, jolla varoitat horroksesta heränneistä siileistä?

13. Rupikonna

Rupikonna herää horroksesta huhtikuussa.

Kutuaikaan konnat kerääntyvät joukolla kurnuttamaan ja kutemaan lampiin ja järvenlahtiin. Naaraskonna kieputtaa nauhamaisen kudun vesikasvien ympärille. Nuijapääät kuoriutuvat parin

kolmen viikon kuluttua. Aikuisiksi konniksi ne kehittyvät kesän loppuun mennessä. Rupikonna liikkuu useimmiten iltaisin ja öisin ja sillä on hyvä hämäränäkö. Jos rupikonnan onnistuu näkemään, sitä voi yleensä tarkkailla rauhassa. Konna liikkuu maalla paljon sammakkoa hitaammin. Älä kuitenkaan säilyttele arkaa konnaa!

Kevätkortti

Vuosi: _____

Omat ensihavaintoni

Merkitse kunkin lajin kohdalle se päivämäärä, jolloin havaitset lajin ensimmäisen kerran keväällä. Kirjoita lisäksi havaintopaikkakunta.

Kevätretkeni

Käy kevätretkillä tarkkailemassa kevään edistymistä. Rastita alla olevasta listasta retkillä havaitsemasi lajit.

1. retki 2. retki 3. retki

pvm:

pvm:

pvm:

paikka:

paikka:

paikka:

1. Leskenlehti kukkii

2. Koivu hiirekorvilla
(koivunlehdet 1–2 cm)

3. Rentukka kukkii

4. Kekomuurahainen nähty

5. Leppäkerttu liikkeellä

6. Nokkosperhonen herännyt

7. Sisilisko liikkeellä

8. Sammakonkutua vedessä

9. Varis kantaa oksaa pesään

10. Töyhtöhyppä tullut

11. Västäräkki maisemissa

12. Siili liikkeellä

13. Kuulitko rupikonnän tai sammakon kurnutusta?

Lähde kevätretkelle! Kevätretkelle voit lähteä yksin, kaksin, luontokerhosi, etsivätoimistosi tai luokkasi kanssa. Kevätretki voi olla pieni kierros kotipihalla tai pidempi eväretki lähimetsään tai rannalle. Ota mukaasi Kevätuuli-lomake ja kynä. Kiikareista, luupeista ja määrittelysoppaista on hyötyä!

Kevätkortin täyttöohjeet Kevätkortin ensimmäinen sarake on varattu ensihavainnoille. Merkitse ruutuun ensihavaintosi päivämäärä ja paikkakunta. (Ensihavainto tarkoittaa sitä kertaa, jolloin näet kortin lajin keväällä ensimmäisen kerran.)

Kevätkortissa on tilaa kolmen kevätretken havainnoille. Rastita retken aikana näkemäsi lajit jokaisen retken kohdalla oleviin sarakkeisiin. Kortin avulla voit seurata kevään edistymistä: lajimäärä kasvaa, mitä pidemmälle kevät etenee. Kolmannella retkellä saatat nähdä jo lähes kaikki Kevätuulen lajit!

Toimi näin: ❶ Kun olet täyttänyt kortin, tarkista, että olet kirjoittanut tiedot itsestäsi. ❷ Leikkaa sivu irti. Taita keskeltä ja niittaa tai teippaa alalaidasta kiinni. Tämä puoli ylöspäin! ❸ Postimerkki paikalleen ja Kevätuuli-lomake postiin.

Muut tekemäni kevähavainnot

Mitä näin:

Missä:

Milloin:

Etunimi: _____

Sukunimi: _____

Syntymävuosi: _____

Katuosoite: _____

Postinumero
ja -toimipaikka: _____

Lisätietoja Luonto-Liitosta ja
Luonto-Liiton jäsenyydestä:
p. (09) 684 4420,
email: toimisto@luontoliitto.fi
www.luontoliitto.fi

Haluan liittyä Luonto-Liiton jäseneksi! (25 €/vuosi)

Jäsenlehdiksi valitsen

- Sieppo – lasten luontolehden (6 nroa/vuosi)
- Nuorten Luonnon (4 nroa/vuosi)
- Tilaan molemmat lehdet 8,40 euron lisähintaan
- Haluan lisätietoja ympäristöetsivätoimiston perustamisesta

Perhejäseniksi liittyvät (nimi ja synt.vuosi):

Alle 18-vuotiaalta huoltajan allekirjoitus:

Liimaa postimerkki

Luonto-Liitto ry

Annankatu 26 A, 5. krs
00100 Helsinki

Luonto-Liiton toimintaa lapsille

Luonto-Liitto on lasten ja nuorten luonnonharrastus- ja ympäristöjärjestö. Tarjoamme lapsille luontokerhoja, leirejä ja retkiä ja lasten kanssa toimiville aikuisille materiaalia ja koulutuksia ympäristökasvatuksen toteuttamiseen.

Luontokerhot

Luontokerhoissa leikitään, retkeillään ja askarrellaan – tutustutaan luontoon monin eri tavoin. Tärkeintä ovat hyvät luontokokemukset ja iloinen yhdessäolo.

Ympäristöetsivät

Ympäristöetsivätoimisto on luontokerho, jonka voit perustaa itse. Voit toimia ympäristöetsivänä yksin, yhdessä kaverin kanssa, iltapäiväkerhon, luokan tai muun ryhmän kanssa. Ympäristöetsivien opaskirjan Mystisen liskon etsijät voit tilata Luonto-Liitosta. Lähetä sähköpostia Etsiväsiilille ja kysy lisää: (etsivasiili@luontoliitto.fi).

Tule mukaan luontoleirille

Luonto-Liiton piirit järjestävät lasten kesä- ja talvileirejä eri puolilla Suomea. Leireillä tutkitaan luontoa, uidaan, paistetaan tikkupullaa ja tunnelmoidaan iltanuotiolla.

Sieppo, lasten luontolehti: sinivesien salaisuuksia, aarnimetsien arvoituksia, seikkailuja kujilla ja takapihoilla. Sieppoa tehdään ympäristökasvatuksen uusimpia tuulia aistien ja perinteikästä lastenlehtikulttuuria arvostaen. Sieppo on ainoa suomalainen lasten luontolehti. Vuosikerta kuuluu jäsenmaksun hintaan.

Luonto-Liittoon kannattaa liittyä!

Jäsenmaksumme on 25 € vuodessa, jäsenetuina saat:

- * Sieppo tai Nuorten Luonto -lehden (Sieppo ilmestyy 6 kertaa vuodessa. Nuorten Luonto ilmestyy 4 kertaa vuodessa.)
- * alennusta Luonto-Liiton leireistä ja kursseista
- * materiaalit jäsenhintaan
- * alennusta Suomen retkeilymajajärjestön yöpymismaksuista
- * voit tilata Suomen Luonnon jäsenhintaan
- * Suomen luonnonsuojeluliiton jäsenedut
- * Perhejäsenyys on ilmaista – voit liittää kaikki perheenjäsenesi Luonto-Liittoon yhden jäsenmaksun hinnalla!

Jänniä havaintoja ja hienoja kevätretkiä!

www.luontoliitto.fi • www.kevätseuranta.fi

Palkintoja,
hyvää mieltä,
kunniaa!

Kaikki 30.6. mennessä lähetetyt kevätkortit ovat mukana yllätyspalkintojen arvonnassa. Lisäksi jokaisen osallistujan nimi julkaistaan Sieppossa!

Kysy lisää:

Luonto-Liitto ry
Annankatu 26 A, 5. krs
00100 Helsinki
p. (09) 68 444 20
fax. (09) 68 444 222
toimisto@luontoliitto.fi
www.luontoliitto.fi

Lajipiirroksat: Milja Laine
Kannen kuva: Teemu Saloriutta